

Lesní právo

Základní právní předpisy:

- zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon) + 11 prováděcích vyhlášek
- zákon ČNR č. 282/1991 Sb. o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa,
- zákon č. 149/2003 Sb., o uvádění do oběhu reprodukčního materiálu lesních dřevin lesnický významných druhů a umělých kříženců, určeného k obnově lesa a k zalesňování, a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin) + prováděcí vyhláška
- směrnice Rady 1999/105/ES ze dne 22. prosince 1999 o uvádění reprodukčního materiálu lesních dřevin na trh

Lesní zákon

Účel zákona

- „stanovit předpoklady pro zachování lesa, péči o les a obnovu lesa jako národního bohatství, tvořícího nenahraditelnou složku životního prostředí, pro plnění všech jeho funkcí a pro podporu trvale udržitelného hospodaření v něm“

Lesní zákon

Definice základních pojmů

- les
- funkce lesa
- lesní porosty
- hospodaření v lese
- ochrana lesa (škodliví činitelé, škodlivé organismy)
- obnova lesa, zalesnění, zajištění lesního porostu
- výchova lesa
- těžba (předmýšlní úmyslná, mýtní úmyslná, nahodilá, mimořádná)
- přírodní lesní oblasti
- hospodářské soubory
- porost
- pozemek určený k plnění funkcí lesa

Lesní zákon

Definice základních pojmů

Les:

- „Lesní porosty s jejich prostředím a pozemky určené k plnění funkcí lesa“

Pozemky určené k plnění funkcí lesa:

- „pozemky s lesními porosty a plochy, na nichž byly lesní porosty odstraněny za účelem obnovy, lesní průseky a nebezpečné lesní cesty, nejsou-li širší než 4 m, a pozemky, na nichž byly lesní porosty dočasně odstraněny“ + tzv. „jiné pozemky“

Lesní zákon

Vlastnický režim

Všichni vlastníci mají stejná práva a povinnosti (stát, veřejnoprávní korporace i soukromé osoby)

Výjimky:

- pravidla pro nakládání s lesy ve vlastnictví státu,
- zákaz nájmu a podnájmu státního lesa za účelem hospodaření,
- povinnost zabezpečit pro státní lesy zpracování LHP bez ohledu na výměru,
- povinnost dodržovat minimální plošný rozsah výchovných zásahů v porostech do 40 let věku podle LHP

Lesní zákon

Kategorizace lesů

Nástroj umožňující preferenci některých funkcí lesů

- Lesy ochranné (rozhodnutí KÚ)
- Lesy zvláštního určení (ex lege popř. rozhodnutí KÚ)
- Lesy hospodářské
- Osvobození od daně z nemovitostí
- Vyhláška č. 78/1996 Sb., o stanovení pásem ohrožení lesů pod vlivem imisí

Lesní zákon

Základní principy právní úpravy

- Ochrana rozlohy lesů (povinnosti při ochraně rozlohy lesů)
- Ochrana plnění funkcí lesů (povinnosti při užívání lesů)

Lesní zákon

Ochrana rozlohy lesů

- Evidence rozlohy lesní půdy
- Ochrana v územním plánování a hornické činnosti
- Souhlas s dělením pozemku pod 1 ha
- Odnětí nebo omezení využívání pozemků plnění funkcí lesa jen na základě rozhodnutí státní správy lesů
- Poplatek za odnětí
- Vyhláška č. 77/1996 Sb., o náležitostech žádosti o odnětí nebo omezení a podrobnostech o ochraně pozemků určených k plnění funkcí lesa

Lesní zákon

Ochrana plnění funkcí lesů

1. Základní povinnosti (platí pro všechny)
2. Práva a povinnosti nevlastníků lesa (návštěvníků, vlastníků sousedních nemovitostí apod.)
3. Práva a povinnosti vlastníků lesa (mají je i nájemci a podnájemci lesa, pokud smlouva výslovně nestanoví jinak)

Lesní zákon

Základní povinnosti všech osob

- Povinnost každého počínat si tak, aby nedocházelo k ohrožování nebo poškozování lesů, jakož i objektů a zařízení sloužících hospodaření v lese
- Nikdo nesmí bez povolení užít lesní pozemky k jiným účelům, pokud lesní zákon nestanoví jinak.

Lesní zákon

Práva a povinnosti nevlastníků lesa

- Právo na volný přístup do lesa (zákaz oplocování lesa z vlastnických důvodů)
- Právo sbírat lesní plody a suchou na zemi ležící křesť
- Lze omezit nařízením obce s rozšířenou působností nebo kraje
- Zákaz některých činností v lesích
- Omezení organizovaných a hromadných sportovních akcí
- Povinnost vlastníků nemovitostí ležících mimo les zajistit jejich ochranu

Lesní zákon

Práva a povinnosti vlastníků lesa

- Obecná práva a povinnosti vlastníků lesa
- Práva a povinnosti při výkonu jednotlivých činností při hospodaření v lesích

Lesní zákon

Obecná práva a povinnosti vlastníků lesa

- Vlastník lesa je povinen usilovat při hospodaření v lese o to, aby nepoškozoval zájmy jiných vlastníků lesů a funkce lesa byly zachovány (plněny rovnoměrně a trvale) a aby byl zachován (chráněn) genofond lesních dřevin.
- Vlastník lesa má právo na náhradu újmy vzniklé v důsledku omezení hospodaření v lese vůči orgánu státní správy, který o tomto omezení rozhodl.
- Vlastníci lesů ochranných jsou povinni hospodařit v nich tak, aby byly zajištěny především jejich ochranné funkce.
- Vlastníci lesů zvláštního určení jsou povinni strpět omezení při hospodaření v nich.

Lesní zákon

Práva a povinnosti při výkonu jednotlivých činností při hospodaření v lesích

- při obnově a výchově lesa
- při těžbě dřeva
- při ochraně lesa
- při provádění meliorací a hrazení bystřin
- při plánování hospodaření
- při zajištění odborné úrovně hospodaření
- při poskytování dotací a služeb

Lesní zákon

Obnova a výchova lesa

- Zalesnění do 2 let, zajištění do 7 let od vzniku holiny
- Povinnost vlastníka používat vhodnou druhovou skladbu dřevin
- Povinnost vlastníka zvyšovat odolnost a stabilitu lesa
- Zvláštní pravidla pro lesy ochranné a zvláštního určení
- Vyhláška č. 139/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o přenosu semen a sazenic lesních dřevin, o evidenci o původu reprodukčního materiálu a podrobnosti o obnově lesních porostů a o zalesňování pozemků prohlášených za pozemky určené k plnění funkcí lesa

Lesní zákon

Reprodukční materiál lesních dřevin (§ 29)

- Pravidla pro přenos reprodukčního materiálu
- Vybrané druhy lesních dřevin (smrk ztepilý, borovice lesní a modřín opadavý)
- Evidence o původu (vlastník lesa)
- Vyhláška č. 139/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o přenosu semen a sazenic lesních dřevin, o evidenci o původu reprodukčního materiálu a podrobnosti o obnově lesních porostů a o zalesňování pozemků prohlášených za pozemky určené k plnění funkcí lesa
- Zákon č. 149/2003 Sb., o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin, vyhláška č. 29/2004 Sb.
- Rozdělení pravidel pro uvádění reprodukčního materiálu do oběhu a pravidel pro přenos reprodukčního materiálu

Lesní zákon

Těžba dříví

- Povinnost vlastníka zpracovat přednostně těžbu nahodilou
- Maximální výměra holé seče 1 ha, maximální šířka dvojnásobek výšky těženého porostu, výjimečně (HS 13 a 19 a svahy nad 250 m) 2 ha
- Zákaz snižovat úmyslnou těžbou zakmenění porostu pod 0,7
- Zákaz mýtní úmyslné těžby v porostech mladších 80 let
- Zvláštní pravidla pro lesy ochranné a zvláštního určení
- Zvláštní pravidla pro vlastníky bez LHP a LHO (3 m³ na ha a rok)

Lesní zákon

Ochrana lesa

- Povinnost vlastníka provádět taková opatření, aby se předcházelo a zabránilo působení škodlivých činitelů na les
- Povinnost vlastníka zjišťovat a evidovat výskyt škodlivých činitelů a bránit jejich vývoji, šíření a přemnožení,
- Povinnost vlastníka informovat orgán státní správy lesů při zvýšeném výskytu škodlivých činitelů a provést nezbytná opatření
- Povinnost vlastníka provádět preventivní opatření proti vzniku požárů, odstraňovat a zmírňovat následky kalamit
- Povinnost vlastníka upřednostnit účinné technologie šetřící životní prostředí
- vyhláška č. 101/1996 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o opatřeních k ochraně lesa a vzor služebního odznaku a vzor průkazu lesní stráže

Lesní zákon

Meliorace a hrazení bystřin

- Biologická a technická opatření zaměřená na ochranu půdy a péči o vodohospodářské poměry
- Meliorace a hrazení bystřin je povinen provádět vlastník lesa
- Meliorace a hrazení bystřin prováděné ve veřejném zájmu hradí stát
- Minimální podíl melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu
- vyhláška č. 80/1996 Sb., o pravidlech poskytování podpory na výsadbu minimálního podílu melioračních a zpevňujících dřevin a o poskytování náhrad zvýšených nákladů

Lesní zákon

Plánování hospodaření

- Předpoklad trvale udržitelného hospodaření v lese
- Plánování rámcové (oblastní plány rozvoje lesů)
- Plánování podrobné (LHP, LHO)
- vyhláška č. 83/1996 Sb., o zpracování oblastních plánů rozvoje lesů a o vymezení hospodářských souborů
- vyhláška č. 84/1996 Sb., o lesním hospodářském plánování

Lesní zákon

Oblastní plány rozvoje lesů

- Metodický nástroj státní lesnické politiky
- Doporučují zásady hospodaření v lesích
- Zpracovávají se pro území přírodních lesních oblastí nebo jejich částí
- Zpracovává je ÚHÚL
- vyhláška č. 83/1996 Sb., o zpracování oblastních plánů rozvoje lesů a o vymezení hospodářských souborů

Lesní zákon

Lesní hospodářský plán

- Nástroj vlastníka lesa
- Nechávat jej zpracovat povinně vlastníci na 50 ha, může zpracovávat pouze držitel licence
- Závazná ustanovení LHP
 1. Maximální celková výše těžeb
 2. Minimální podíl melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu
 3. Minimální plošný rozsah výchovných zásahů v porostech do 40 let věku (stát a obce)
- Ostatní ustanovení LHP jsou doporučující
- Jeden LHP max. pro 20.000 ha.
- vyhláška č. 84/1996 Sb., o lesním hospodářském plánování

Lesní zákon

Lesní hospodářský plán

Obsahové náležitosti LHP:

- Textová část
- Hospodářská kniha
- Lesnické mapy

Lesní zákon

Lesní hospodářská osnova

- Jejich zpracování zajišťuje stát, může zpracovávat pouze držitel licence
- Závazná ustanovení LHO
 1. Maximální celková výše těžeb (pro všechny)
 2. Minimální podíl melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu (pro vlastníka nad 3 ha)
- Ostatní ustanovení LHO jsou doporučující
- Závazná ustanovení se stávají závaznými po protokolárním převzetí LHO vlastníkem
- LHO jsou nepovinné
- vyhláška č. 84/1996 Sb., o lesním hospodářském plánování

Lesní zákon

Lesní hospodářská osnova

- LHO se zpracovávají pro tzv. **zařizovací obvody**

Náležitost osnovy:

- všeobecná část,
- podrobné údaje pro porosty, porostní skupiny či etáže a dřeviny,
- plochová tabulka,
- lesnická mapa,
- vlastnické separáty

Lesní zákon

Lesní hospodářská evidence

- Evidence o plnění **závazných ustanovení LHP** a o **provedené obnově lesa** v jednotlivých porostech
- Souhrnné údaje LHE je vlastník lesa povinen předat orgánu SSL vždy do konce března za uplynulý kalendářní rok

Lesní zákon

Zajištění odborné úrovně hospodaření

- Odborný lesní hospodář
- Licence (zpracování LHP a LHO, OLH)

Lesní zákon

Odborný lesní hospodář

- Povinnost vlastníků lesa zajišťovat hospodaření v lese vždy v součinnosti s **odborným lesním hospodářem**
- OLH má poradní funkci, odpovídá vlastník
- Činnost OLH hradí vlastník, do 50 ha může hradit činnost OLH stát
- vyhláška č. 219/1998 Sb., o způsobu výpočtu nákladů na činnost odborného lesního hospodáře v případech, kdy jeho činnost hradí stát

Lesní zákon

Licence

- Licence (k vyhotovování LHP a LHO, licence odborného lesního hospodáře)
- Všeobecné a zvláštní podmínky pro udělení licence
- Na udělení licence je právní nárok
- Překážky pro získání licence
- vyhláška č. 100/1996 Sb. kterou se stanoví náležitosti žádosti o udělení licence v lesním hospodářství a podrobnosti o udělování licencí v lesním hospodářství

Lesní zákon

Podpora hospodaření

Stát podporuje hospodaření v lesích:

- **Finančními příspěvky**
- **Službami**

Lesní zákon

Finanční příspěvky lze poskytnout zejména na:

- ekologické a k přírodě šetrné technologie při hospodaření v lese,
- obnovu, zajištění a výchovu lesních porostů do 40 let věku,
- zvyšování podílu melioračních a zpevňujících dřevin,
- opatření k obnově lesů poškozených imisemi a lesů chřadnoucích vinou antropogenních vlivů,
- opatření k obnově porostů s nevhodnou nebo náhradní dřevinnou skladbou (rekonstrukce nebo přeměna porostů),
- opatření k zalesnění v horských polohách,
- ochranu lesa,
- opatření k zajištění mimoprodukčních funkcí lesa,
- opatření k zajištění proti lesním hmyzím škůdcům a opatření při jiných mimořádných okolnostech a nepředvídatelných škodách ohrožujících stav lesu, přesahujících možnosti vlastníka lesa,
- podporu sdružování vlastníků lesů a podporu hospodaření ve sdružených lesích vlastníků malých výměr,
- vyhotovení plánu za podmínky poskytnutí dat plánu v digitální formě pro potřeby státní správy lesu.

Lesní zákon

Pravidla pro poskytování finančních příspěvků jsou stanovována v zákoně o státním rozpočtu, od roku 2014 budou stanovena nařízením vlády.

Lesní zákon

Služby

- velkoplošné ochrany lesů proti hmyzím škůdcům,
- velkoplošné chemické meliorace a hnojení lesů,
- prevence a ochrany lesů před požáry,
- hubení komárů na pozemcích určených k plnění funkcí lesa v místech, kde orgány hygienické služby potvrdí jejich hrozící kalamitní výskyt,
- monitoring a prognózování výskytu a vývoje škodlivých činitelů,
- poradenské činnosti a zvyšování odborné úrovně vlastníků lesů a odborných lesních hospodářů.

Lesní zákon

Státní správa v lesním hospodářství**Státní správa lesů**

- Obecní úřady obcí s rozšířenou působností (Vojenský lesní úřad)
- Krajské úřady (Vojenský lesní úřad)
- Ministerstvo zemědělství
- Národní parky – správy NP a Ministerstvo životního prostředí

Státní správa plnění zvláštní úkoly

- Ministerstvo životního prostředí (vrchní státní dozor)
- ČIŽP (zákon č. 282/1991 Sb.)
- Lesní stráž (obecné užívání lesů)

Lesní zákon

Státní správa lesů

Státní správa lesů ≠ správa státních lesů
(s výjimkou národních parků)

Lesní zákon

Specifické nástroje pro výkon státní správy lesů

Inventarizace lesů - zjišťování skutečného stavu lesů na území státu

Inventarizaci lesů vyhláší vláda nařízením, ve kterém určí rozsah a způsob inventarizace.

Lesní zákon

Delikty a sankce

Přestupky

- Napomenutí
- Pokuta do 15.000,- Kč

Jiné správní delikty

- Pokuta do 1.000.000,- Kč

Pokuty podle jiných právních předpisů

- 10.000.000,- Kč (zákon o ČIŽP)
- Pokuta do 1.000.000,- Kč (zákon č. 114/1992 Sb.)

Zákon č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a o její působnosti v ochraně lesa

ČIŽP uloží pokutu až do výše 5 000 000 Kč právnickým nebo fyzickým osobám, které svým jednáním nebo opomenutím ohrozí nebo poškodí životní prostředí v lesích tím, že

- neoprávněně používají lesní půdu k jiným účelům než pro plnění funkcí lesů,
- při zpracování lesního hospodářského plánu a jeho realizaci ohrozí životní prostředí, popřípadě způsobí jeho poškození,
- vlastním zaviněním vytvoří podmínky pro působení škodlivých biotických a abiotických činitelů,
- neplní opatření uložená orgány životního prostředí podle zvláštních zákonů a tohoto zákona,
- neplní povinnosti stanovené zvláštním právním předpisem.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

§ 295 Poškození lesa

- (1) Kdo, byť i z nedbalosti, těžbou lesních porostů nebo jinou činností provedenou v rozporu s jiným právním předpisem způsobí, byť i připojením k již existující holině, vznik holé seče nebo způsobí závažné poškození lesa na celkové větší ploše lesa nebo provede lesní porost pod hranici zakmenění stanovené jiným právním předpisem na celkové větší ploše lesa, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.
- (2) Odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta nebo zákazem činnosti bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 opětovně, nebo vznikne-li těžbou nebo jinou činností uvedenou v odstavci 1 holá seč nebo provedení na celkové značné ploše lesa.